

MÅNADENS SJUKDOM

SPIROKETAL DIARRÉ

Sjukdomen kallas även intestinal spiroketos och beskrevs första gången på 1980-talet. Den orsakas av bakterien *Brachyspira (B.) pilosicoli*. Bakterien är släkt med den bakterie som orsakar svindysenteri men ger en lindrigare form av sjukdom. Sjukdomen har störst betydelse hos gris men bakterien kan infektera många olika djurslag inklusive människa.

B. pilosicoli finns över hela världen och orsakar, liksom svindysenteri, stora ekonomiska förluster. I Sverige anses cirka 1/3-del av de smågrisproducerande besättningarna vara infekterade. Sjukdomen drabbar oftast tillväxtgrisar och yttrar sig som en ospecifik gråbrun diarré med konsistens som "våt cement" eller "gröt". Grisarna växer dåligt och ser "ruggiga" ut. Diarrén kan övergå till att bli vattentunn, grisarna får infallna flanker och magrar av snabbt. I enstaka fall kan man också se fläckar med blod i avföringen. Sjukdomen orsakar däremot sällan någon ökad dödlighet. Bakterien binder till grovtarmens slemhinna och kan i mikroskop ses som en tät "matta" av bakterier fästade i slemhinnan. Exakt hur bakterien orsakar sjukdom är inte klarlagt men en teori är att den blockerar kroppens upptag av vätska och näringsämnen.

Smittan sprids med grisarnas avföring. Till synes friska djur kan bära på små mängder bakterier i tarmen och därmed fungera som smittspridare till nya besättningar. Eftersom många olika djurslag kan infekteras kan smittan även spridas med till exempel gnagare. Vid kall och fuktig väderlek kan bakterien överleva i omgivningen i 1-2 månader men den har svårt att klara värme och torka. I stallet överlever den ofta på ställen där man inte kommit åt att tvätta ordentligt. Bakterien är känslig för många olika desinfektionsmedel, problemet är snarare att många desinfektionsmedel har dålig effekt om inte boxen är helt ren.

Diagnosen är lätt att ställa med en enkel provtagning, men den skall göras på rätt sätt. Man skall provta tillväxtgrisar med typisk diarré och man skall använda speciella tops vid provtagningen, så att bakterien överlever under transporten in till laboratoriet. På labbet kräver bakterien speciella odlingsförhållanden och tar god tid på sig för att växa till, och alla laboratorier har inte möjlighet att göra analysen. Kontakta er besättningsveterinär för ytterligare information.

Behandlingen kan vara problematisk eftersom det bara finns ett fåtal antibiotika som har effekt på *B. pilosicoli*. Det finns heller inga vacciner att tillgå. En strategi för att hantera sjukdomen i den enskilda besättningen bör utarbetas tillsammans med besättningsveterinären.

Kontaktuppgifter:

Magdalena Jacobson
Box 7054
750 07Uppsala
Magdalena.Jacobson@slu.se